

İHTİYOLÖJİ

BİY 490 BALIK BİLİMİ

5.HAFTA

1.5.1. Balıklarda Vücut Şekilleri

Balıkların vücutları, genel olarak su içerisinde yüzmeye uyum sağlayan, sudaki hareketini kolayca ve fazla enerji harcamadan yapabilmesi için direnci en aza indiren şekiller almışlardır. Bu vücut şekilleri herbir türe ve ırka göre değişiklikler gösterdiği gibi, farklı hayat sahalarında yaşayan aynı türün bireyleri ile erkek-dişi bireyleri arasında da değişiklikler gösterebilirler. Balıklarda en çok görülen vücut şekilleri şunlardır :

Sırt ve karından yassılaşımiş olanlar : Bu tipte vücut, sırttan ve karından (dorsalden ve ventralden) oldukça basılarak tıpkı bir yaprak şeklini almıştır. Böyle vücutlu formlar nadir olup, bizim sularımızda sadece vatoz balıklarında görülmektedir.

Yanlamasına yassılaşımiş olanlar : Bu tipte vücut yanlardan iyice basılmış olup, yükseklik artmış, genişlik ise, daralmıştır. Bazı formlarda yassılaşıma derecesi çok daha artarak vücut adeta bir disk şeklini almış ve yükseklik aşağı yukarı vücut uzunluğuna erişmiştir.Örneğın, dil balığı. Buna karşın bazı formlarda yanlardan yassılaşıma daha az olup, vücut oval bir görünüş kazanmıştır ve daima boyu, yüksekliğinden daha fazladır. Örneğın, alabalık,sazan balığı vb.

Konik şekilli olanlar : Bazı balık türlerinde baş kısmı diğer vücut kısımlarına nazaran anormal şekilde büyüyerek önden arkaya doğru gidildikçe incelen bir görünüş hasıl olmuştur. Bu türlü vücut şekli pek yaygın olmayıp sadece bazı kaya balığı türlerinde gözlenir.

Füze şeklinde olanlar : Bu tür vücut yapısını, bilhassa fazla hareketli olan balık türlerinde görmek mümkündür. Böyle formlarda vücut âdeta bir torpile benzer. Örneğin, uskumru, palamut, orkinos v.b

Yılan şeklinde olanlar : Burada vücut âdeta yılankavi bir görünüş kazanmış olup, genellikle ön kısmı silindirik, arka ucu ise, hafifçe yanlardan basıktır. Bu tip vücut şekli de Yılan balıkları, zargana balıkları gibi balıklarda gözlenir.

Vücutları iğne şeklinde olanlar : Bazı formlarda vücut uzun şekilde olup, özellikle kuyruk tarafı âdeta bir iğne şeklinde sivrilemiştir. Vücut şekli böyle olan balıklar nadir durumda olup, tatlı sularımızda sadece deniz iğnelerinde görülmektedir

Köşeli yuvarlak şekilli olanlar: Nadiren görülen vucut tipidir. Balon balıkları, ay balıklarında görülür.

Vücut şekilleri birçok değişimlere uğrayabilir. Örneğin, sazanın farklı ırklarında değişik vücut şekilleri görülebilir. Genellikle yabani formlarında vücut boyu yüksekliğine oranla, daha fazla olduğu halde, **aynalı sazan** denilen ırkında vücut yüksekliği daha da artarak tombul bir görünüş kazanmıştır.

Bazı türlerin vücut şekli üzerinde, ortamın da etkileri olmuştur. Örneğin, alabalıkların göllerde yaşayan formlarında vücut torpil şeklinden ziyade oval şekil kazanmıştır. Çok küçük su birikintilerinde yaşayan turna balıklarında ise, kısa boylu cüce formlar meydana gelmiştir.

Bazı türlerde ise, morfolojik görünüş bakımından erkek ve dişiler arasında farklar vardır, örneğin, gökkuşuğu alabalığında erkek, dişiye nazaran daha kısa ve şişman olduğu hâlde; turna balığında bunun aksi durum mevcuttur. Yani erkekler dişilere nazaran daha uzun ve zayıf görünümlüdür.